

برنامه درسی نال مبتنی بر مدرسه

مؤلف: دکتر خسرو مختاری

www.ketab.ir

سرشناسه: مختاری، خسرو، ۱۳۴۰. عنوان و نام پدیدآور: برنامه درسی نال مبتنی بر مدرسه نویسنده خسرو مختاری
مشخصات نشر: تهران: تیمورپور، ۱۴۰۰. مشخصات ظاهری: ۹۳ ص: مصور (رنگی)، شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۹۴۳-۴-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیپا یادداشت: کتابخانه: ص. (۸۹) - ۹۳؛ همچنین به صورت زیر نویس. موضوع: Education-
Curricula موضوع: برنامه‌های درسی موضوع: برنامه‌ریزی درسی موضوع: Lesson planning رده بندی کنگره:
LB2806/15 رده بندی دیویی: ۳۷۵/۰۰۱ شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۲۲۵۶۹ اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا تاریخ
درخواست: ۱۴۰۰/۱۰/۲۷ کد پیگیری: ۸۷۲۲۱۳۹

برنامه درسی نال مبتنی بر مدرسه

نویسنده: دکتر خسرو مختاری

ناشر مجوز: انتشارات تیمورپور

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۰

تعداد صفحات: ۹۳ ص

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۹۴۳-۴-۷

ناظر کتاب: دکتر علشکب رضاوی

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۵۰۰،۰۰۰ ریال

تهران میدان انقلاب خیابان انقلاب بین خیابان منیری جاوید و دوازده فروردین ساختمان کتابهای

جیبی پلاک ۱۳۳۰ طبقه سوم انتشارات تیمورپور

تلفن: ۰۲۱۶۶۱۷۴۰۶۲ ۰۲۱۶۶۱۷۴۱۹۵

مسئولیت صحت مطالب و پاسخگویی به شکایات‌های حقوق مادی و معنوی کتاب بر عهده مولف است.

کلیه حقوق محفوظ است.

ماده ۲۳ قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان: هرکس تمام یا قسمتی از اثر دیگری را که مورد حمایت این قانون است به نام خود یا به نام پدید آورنده بدون اجازه او و یا عالماً عامداً به شخص دیگری غیر از پدید آورنده نشر یا پخش یا عرضه کند به حبس تادیبی از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۱	تاثیر برنامه درسی
۱۴	برنامه درسی پوچ یا مغفول از دیدگاه پوزنر
۱۷	انواع برنامه درسی
۱۷	برنامه درسی رسمی
۱۷	برنامه درسی اجرایی یا عملیاتی
۱۷	برنامه درسی پوچ
۱۸	برنامه درسی پنهان
۱۸	برنامه درسی فوق برنامه
۱۹	دلالت‌ها و مفاهیم تعریف وسیع برنامه درسی
۲۱	برنامه درسی (پوچ)
۲۲	اهمیت برنامه درسی پوچ
۲۴	مفاهیم برنامه درسی پوچ
۲۸	انواع برنامه درسی پوچ
۳۰	۱. دیدگاه کلاین
۳۱	۳. شورت
۳۱	۴. زابار
۳۲	۵. شوآب
۳۲	۶. آیزنر
۳۳	۷. مهر محمدی
۳۷	رفتارگرایی
۳۸	شاخه‌های مختلف رفتارگرایی
۳۹	رفتارگرایی منطقی
۴۰	رفتارگرایی روان‌شناختی

مقدمه

برنامه‌ی درسی مغفول پوچ (تهی) نال این برنامه، محذوف، ناگفته، ناخوانده نیز نامیده می‌شود. برنامه درسی پوچ یکی از مفاهیم چالش برانگیز و یکی از سرمایه‌های مفهومی رشته برنامه درسی محسوب می‌شود. شاید چیزی بیشتر از دو دهه از زمانی که این مفهوم برای نخستین بار توسط آیزنر معرفی شد می‌گذرد اما باعث تعجب است که برخلاف مفهوم برنامه درسی پنهان این مفهوم آنچنان که باید مورد توجه قرار نگرفته است. برنامه درسی پوچ، مفهومی است که هدف آن جلب توجه دست‌اندرکاران و تصمیم گیرندگان برنامه‌های درسی به تامل و اندیشه درباره آنچه از دستور کار نظام آموزشی و از حوزه‌ی برنامه درسی صریح (رسمی) حذف می‌شوند، است. این مفهوم می‌تواند کمکی شایان توجه به حفظ ویژگی پویایی در برنامه درسی نماید و در صورت توجه بایسته، برنامه‌ریزی درسی را از گرفتار آمدن به دام سنت و عادت‌هایی بخشد.

به سخن دیگر، مفهوم برنامه درسی پوچ، دعوت آشکاری است به توجه دقیق و عمیق به مواد و موضوع‌های درسی یا فرآیندهای ذهنی که در سایه‌گزینش و تصمیم برنامه‌ریز آن درسی از دستور کار نظام آموزشی حذف شده و لذا دانش‌آموزان از آموختن تجربه‌های مرتبط با آن‌ها محروم می‌مانند. اهمیت برنامه درسی پوچ از آن جهت است که محرومیت ناشی از آن بر جریان رشد دانش‌آموزان اثری تعیین کننده بر جای می‌گذارد. برنامه‌ریزان درسی باید به طور مستمر، خود را با پرسش‌هایی از این دست، مواجه ببینند که، آیا آنچه حذف گردیده است از اهمیت و اولویت کمتری نسبت به آنچه ابقا شده است برخوردار

است؟ آیا در برابر حذف شده‌ها و بالتبع ایقا شده‌ها در برنامه درسی، دلیل و توجیه کافی وجود دارد؟ آیا برنامه درسی با شرایط تحول فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... زمان سازگار است؟ در شرح بیشتر مفهوم برنامه درسی پوچ باید گفت: این مفهوم به معنای دعوت به آگاهی و هوشیاری در تصمیم‌گیری‌های مربوط به برنامه درسی، خواه در سطح کلان (کشوری) یا در سطح خرد (مدرسه و کلاس درس) بوده و در صدد است تا تصمیم‌های برنامه درسی از بستر ناهشیاری و ناخودآگاهی خارج نماید.

به دیگر سخن، پیام برنامه درسی پوچ برای برنامه‌ریزان درسی آن است که این تصمیم‌گیری‌ها باید هوشیارانه و با توجه به نیازها یا ضرورت‌های حال و آینده فردی و اجتماعی اتخاذ شده و همان گونه که بیشتر اشاره شد، برنامه‌ریز گرفتار آفت سنت و عادت نشود. نکته جالب توجه درباره برنامه درسی پوچ آنکه، تصمیم‌گیری‌ها و قضاوت درباره این بعد از برنامه درسی نیز مانند تصمیم‌گیری درباره ابعاد دیگر یا انواع دیگر برنامه دارای خاستگاه ارزشی است. فردی که با استفاده از ابزار سودمند و روشنگر برنامه درسی پوچ، قصد دارد به تصمیم‌گیری درباره برنامه‌های درسی جدید یا تحلیل برنامه درسی کنونی بپردازد. ناگزیر باید چارچوبهای ارزشی خود را به مدد بطلبد و بر آن اساس به قضاوت، تحلیل و تصمیم‌گیری بپردازد. به عبارت دیگر، برنامه درسی پوچ یا مجموعه موضوعها، مباحث و فرایندهای حذف شده از برنامه درسی را که نباید به سرنوشت حذف دچار می‌شدند، باید‌ها یا دیدگاه‌های برنامه درسی یا همان پایگاه ارزشی فرد تعیین می‌کند. از این رو، باید تصریح نمود که دستیابی به مولفه‌های برنامه‌ی درسی پوچ رویکرد اکتشافی دارد و این اکتشاف در چارچوب نظریه‌های هنجاری و نه به صورت عام و جهان شمول، انجام می‌شود. برنامه‌ریزان درسی باید هوشیاری در بستر جهت‌گیری‌های ارزشی یا نظریه‌های هنجاری مورد پذیرش خود به کار گیرند و به شناسایی مولفه‌های برنامه درسی موج بپردازند.